

ЗАХИСТ ПОЛЕЗАХИСНИХ ЛІСОВИХ СМУГ ВІД ШКІДНИКІВ

Кафедра ентомології, інтегрованого захисту та карантину рослин

Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології

<i>Лектор</i>	Пасічник Лариса Петрівна
<i>Семестр</i>	6
<i>Освітній ступінь</i>	бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (15 год лекцій, 15 год практичних занять)

Загальний опис дисципліни

З кожним роком все більше відчувається шкода комах-фітофагів у лісгосподарствах всіх форм власності. Все частіше виникають спалахи масового розмноження шкідливих комах у полезахисних, придорожніх лісових смугах і зелених насадженнях в містах та населених пунктах. Науковцями доведено, що немає жодної частини дерева, яка б не пошкоджувалась спеціалізованими видами комах.

Таким чином, дисципліна «Захист полезахисних смуг від шкідників» це розділ наукових знань про лісових комах, як невід'ємної частини лісових біоценозів та регулювання їх чисельності, в першу чергу, лісгосподарськими та біологічними заходами з метою підвищення стійкості та продуктивності насаджень.

Мета навчальної дисципліни – це надання студентам теоретичних знань і формування професійних умінь щодо захисту лісових смуг від шкідливих організмів.

Особливої уваги, при вивченні дисципліни, заслуговують не тільки комахи-шкідники лісу, а й самі полезахисні та садова-паркові насадження, які потребують захисту від них.

Вивчення основ дисципліни дозволить фахівцям на основі аналізу досягнень науки і передової практики самостійно впроваджувати у виробництво інтегровані системи захисту лісосмуг в умовах конкретного господарства з урахуванням місцевих умов, видового складу шкідливої і корисної флори та фауни.

Теми лекцій

1. Класифікація та систематика шкідників лісових смуг. Систематичні категорії. Вид і внутрішньовидові форми.

2. Зовнішня та внутрішня будова комах-фітофагів. Відділи тіла та їх функції. Типи ніг та крил. Будова тіла та окремих його частин як результат пристосувань до умов зовнішнього середовища

3. Біологія, екологія та динаміка чисельності популяцій шкідників лісових смуг та їх ентомофагів. Фази розвитку комах та їх біологічне призначення. Трофічна спеціалізація (монофаги, олігофаги, поліфаги).

4. Основні шкідники коріння та сіяньців у лісових розсадниках. Хрущі травневі західний та східний, мрамуровий, волохатий, червневий. Дротяники. Несправжні дротяники. Підгризаючі совки.

5. Основні шкідники бруньок, хвої та листя лісових смуг. Вогнівки, ткачі, листоїди, горіхотвірки, попелиці, шовкопряди, п'ядуни, листовійки, білани, пильщики.

6. Основні шкідники стовбурів та пагонів лісових насаджень. Довгоносики, щитівки, склівки, короїди, заболонники, вусачі, златки, рогахвости, червиці.

7. Основні шкідники плодів та насіння лісових смуг. Шишкова вогнівка, шишкова листовійка, модринові мухи, модриновий насіннеїд, жолудевий довгоносик, акацієва вогнівка

8. Завдання та способи моніторингу спалахів розмноження шкідників у лісових смугах.

9. Методи та засоби захисту лісових смуг від комах-фітофагів.

10. Інтегрована система захисту лісових смуг від шкідливих організмів.

Теми практичних занять

1. Класифікація та систематика шкідників лісових смуг. Методи, що використовуються систематикою при розробці класифікації комах-фітофагів лісових смуг. Визначення виду шкідника.

2. Зовнішня та внутрішня будова комах-фітофагів. Зовнішній скелет тіла комах. Голова, груди, черевце та їх додатки у комах.

3. Біологія, екологія та динаміка чисельності популяцій шкідників лісових смуг і їх ентомофагів. Плодючість комах, типи яєць та яйцекладок.

4. Основні шкідники коріння та сіянців у лісових розсадниках. Кукурудзяний дубняк. Шляхи підвищення стійкості сіянців до шкідників. Значення фізико-хімічних властивостей ґрунту для розвитку та розселення комах. Склад насаджень, типи змішування дерев.

5. Основні шкідники бруньок, хвої та листя лісових смуг. Можливості та способи підвищення стійкості дерев та насаджень до пошкодження комахами-фітофагами.

6. Основні шкідники стовбурів та пагонів у лісових насадженнях. Біологія, шкодо чинність шкідників пагонів: соснова пагонова вогнівка. Прогнозування загрози виникнення спалахів масового розмноження. Методи попередження виникнення спалахів.

7. Основні шкідники плодів та насіння лісових смуг. Загальна характеристика груп шкідників насіння та плодів насаджень лісових смуг. Втрати, яких завдають дані шкідники лісових смуг.

8. Завдання та способи моніторингу спалахів розмноження шкідників у лісових смугах. Теорія автоматичного регулювання чисельності популяцій в біоценозах. Модифікуючі та регулюючі фактори.

9. Методи та способи захисту лісових смуг від комах-фітофагів. Заходи, спрямовані на поліпшення росту сіянців та дерев з метою підвищення їх стійкості до шкідників. Фактори, що впливають на стійкість дерев до шкідників.

10. Інтегрована система захисту лісових смуг від шкідливих організмів. Захист лісосмуг як одна з ланок заходів за охорони навколишнього середовища. Система заходів захисту лісових смуг від основних груп шкідників (стовбурів, коріння та сіянців, хвоє- та листогризучих, плодів та насіння).